

"תופיני" – בשעת הבאה תופיני, ואין בשחרית תופיני. – והא תנינן: העמידו עושה חביתין לעשות חביתין! – אמר רבי חייה בר אדא: לעשות חביתין לרכבם. "תופיני" – רבי יסא בשם רבי חנינה: מטגנה ואחר כך אופה אותה. רבי אחא בשם רבי חנינה: אופה אותה ואחר כך מטגנה. "תופיני" – תואפינה נא. רבי אמר: תופנה רכה. רבי דוסא אמר: תופנה נויי.

אור לישירים

ומטגנים אותה). אבל לא הכינו את המנחה אלא בשעת הבאתה.

בבבלי תמיד אמרו: "העמידו עושי חביתים לעשות חביתין". – למימרא דחביתים הוו קדמי (לכל עבודות היום שבמקדש, שהרי אם הכינו את מנחת החביתים סמוך לעלות השחר, הקריבו אותה מיד עם עלות השחר), והתניא: מניין שאין דבר (עבודה במקדש) קודם לתמיד של שחר...! – אמר רבי ירמיה: להחם חמין לרבוכה.

בבבלי ובירושלמי השיבו אותה תשובה לשאלות שונות על המשנה במסכת תמיד.

מביאים מחלוקת אמוראים: נאמר (במנחת חביתים של כוהן גדול): "תְּפִינִי" – ממילה זו דרשו שצריך לאפות את המנחה בתנור, ומהנאמר בה: "עַל מַחְבַּת פְּשָׁמֶן תַּעֲשֶׂה" למדים שצריך לטגן את המנחה על מחבת, אלא שאין לדעת מן הכתוב מהו סדר עשיית המנחה, ונחלקו אמוראים בדבר: – רבי יסא (רבי אסי, אמורא ארץ ישראל בדור השלישי) אמר בשם רבי חנינה (בר חמא, אמורא ארץ ישראל בדור הראשון): מטגנה ואחר כך אופה אותה – לאחר שחולטים ולשים את הסולת במים ועורכים את הבצק, מטגנים את המנחה בשמן על מחבת, ואחר כך אופים אותה בתנור. רבי אחא (אמורא ארץ ישראל בדור הרביעי). – בכתב יד שקלים ובדפוס ונציה הבבלי: רבי חייא) אמר בשם רבי חנינה: אופה אותה ואחר כך מטגנה – לאחר שחולטים ולשים את הסולת במים ועורכים את הבצק, אופים את המנחה בתנור, ואחר כך מטגנים אותה בשמן על מחבת.

מביאים ברייתא: נאמר (במנחת חביתים של כוהן גדול): "תְּפִינִי" – נחלקו תנאים בדרשת מילה זו: – תואפינה (תאפינה) נא (צלוי או מבושל למחצה) – תאפה אותה נא, שתהיה אפוייה מעט (דרש את המילה "תְּפִינִי" כנוטריוקון: תאפה נא). רבי (רבי יהודה הנשיא, תנא בדור החמישי) אמר: תופנה (תאפינה) רכה (דלילה) – תאפה אותה רכה, כשהיא עדיין סולת מעורבת בשמן ואינה מטוגנת (בכתב יד הבבלי ובדפוס ונציה הבבלי: רכה). רבי דוסא (תנא בדור הרביעי) אמר: תופנה (תאפינה) נויי (נוי) – תאפה אותה נאה ויפה, שתהיה

להביא שתי עשיריות האיפה לחינוכו, אחת לחינוכו לעבודת הכהנים ואחת לחינוכו לעבודת הכוהן הגדול, ואילו לפי הירושלמי צריך להביא עשירית האיפה אחת לחינוכו, והיא עולה לו לחינוכו לעבודת הכהנים וגם לחינוכו לעבודת הכוהן הגדול.

☆☆☆

מביאים מדרש: נאמר (במנחת חביתים של כוהן גדול): "עַל מַחְבַּת פְּשָׁמֶן תַּעֲשֶׂה, מְרַבֶּכֶת תְּבִיאָנָה, תְּפִינִי מִנַּחַת פְּתִים תִּקְרִיב רֵיחַ נִיחַח לַה" (ויקרא ו, יד) – המנחה תוכן בשמן על מחבת (סיר שטוח לאפייה), ואתה, הכוהן הגדול, צריך להביא את המנחה כשהיא מורבכת (חלוטה במים רותחים), ולהקריב אותה כשהיא אפוייה קשה, כמו מנחת מחבת ששוכרים אותה לפרוסות שהיא אפוייה קשה (מקור המילה היחידאית 'תופינים' באכדית); ויש לדרוש את סמיכות המילה "תְּפִינִי" למילה "תְּבִיאָנָה": – בשעת הבאה תופיני – צריכים לאפות ולטגן את המנחה בזמן הבאתה להקרבה (הזמן הוא לאחר הקרבת תמיד של שחר), כדי שתהיה נאה בשעת הקרבה, ואין בשחרית תופיני – אין רשאים להקדים ולאפות ולטגן אותה בשעות הבוקר המוקדמות (כאן ולהלן דרשו את המילה "תְּפִינִי" מן 'אפה'. – מדרש זה אינו ממדרשי ההלכה שבידינו).

ומקשים: והא תנינן: – והרי שנינו (משנה תמיד א, ג בתיאור הקרבת קורבן התמיד של שחר): העמידו עושה חביתין לעשות חביתין (גם ב"שרידי הירושלמי" ובמקבילות ובכמה כתבי יד של המשנה ושל הבבלי: 'חביתין')! (תמיד א, ג) – העמידו איש בלשכת עושי חביתים להכין את מנחת החביתים של הכוהן הגדול. וזה היה סמוך לעלות השחר. הרי שהכינו את המנחה בשחרית! (בדברי הימים א ט, לא נאמר: "ומתתיה מן הלוים... (ממונה) בְּאֶמּוּנָה (בנאמנות) עַל מַעֲשֵׂה הַחֲבִיתִים (מנחת כוהן גדול)")

ומתרצים: אמר רבי חייה בר אדא: לעשות חביתין לרכבם (צריך לומר כמו ב"שרידי הירושלמי": 'לרכבן'. ובדפוס ונציה הבבלי: 'לרכיכה') – כוונת המשנה שהעמידו איש בלשכת עושי חביתים לחמם מים להכנת מנחת החביתים, שמנחת החביתים באה רבוכה (חולטים את הסולת במים רותחים ולשים אותה בהם לפני שאופים